

अजिरकोट गाउँपालिकामा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन सम्बन्धी
कार्यविधि, २०७५

अजिरकोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
गोरखा
२०७५

अजिरकोट गाउँपालिकामा एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति:

प्रास्तवना: अजिरकोट गाउँपालिकामा सरल, भरपर्दो र व्यवस्थित एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गरी सर्वसाधारणको स्वास्थ्य सेवासम्म पहुँच विस्तार गर्न वाञ्छनीय भएकोले अजिरकोट गाउँपालिकाको प्रकासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ४ बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाबाट यो कार्यविधि बनाई लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यो कार्यविधिको नाम “अजिरकोट गाउँपालिकामा एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५” रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) “एम्बुलेन्स” भन्नाले बिरामी ओसार पसार गर्ने, स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने वा पुऱ्याउने वाहनलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ख) “एम्बुलेन्स जनशक्ति” भन्नाले एम्बुलेन्समा उपस्थित रहने स्वास्थ्यकर्मी तथा चालकलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ग) “चालक” भन्नाले एम्बुलेन्स चलाउने चालकलाई सम्भन्नुपर्दछ ।
- (घ) “संस्था” भन्नाले एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने संस्था वा गाउँपालिकाबाट एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी तोकिएको संस्थालाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “समिति” भन्नाले गाउँपालिकाबाट एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने प्रयोजनको लागि यस कार्यविधिको दफा ४ बमोजिम गठित समितिलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (च) “शुल्क” भन्नाले समितिले तोकेको अनुमति, नवीकरण तथा सेवा शुल्कलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

३. एम्बुलेन्सको मापदण्ड तथा वर्गीकरण: (१) एम्बुलेन्सहरुले देहाय बमोजिमको मापदण्डहरु पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

- (क) एम्बुलेन्स राष्ट्रिय प्रदुषण मापदण्ड बमोजिमको हुनुपर्ने
- (ख) एम्बुलेन्सको पहिचान हुनेगरी साईरन, बत्ती जडान, अक्सिजन ग्यास सिलिन्डर जडान भएको फोरट्वील ड्राइभ सहितको हुनुपर्ने,

(ग) एम्बुलेन्समा एम्बुलेन्स शब्द र संस्था र चालकको टेलीफोन नं. अंग्रेजी र नेपाली दुवै भाषामा लेखिएको हुनुपर्नेछ ,

(घ) इन्जिन १००० सि.सि. भन्दा बढी क्षमताको भएको हुनुपर्ने

(ङ) एम्बुलेन्सको चालकको सीट भन्दा पछाडी कुनै सिट नराखेको हुनुपर्ने

(च) तोकिएको भाडा दर प्रमाणित गराई एम्बुलेन्स भित्र देखिने गरी भाडाको दर टाँसिएको हुनुपर्नेछ

(छ) नेपाल सरकारले तोकेको अन्य मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(२) एम्बुलेन्समा उपलब्ध सेवाको आधारमा देहायबमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ ।

“क” वर्गको एम्बुलेन्समा देहायको सुविधा हुनुपर्नेछ:

(१) स्टेथोस्कोप, रक्तचाप नाप्ने उपकरण, टर्चलाईट, आईभी ड्रिप, क्यानुवल र सिरिन्ज, इसिजी र अक्सिजन मनिटर, इन्ट्रियुसन सेट, एम्बु व्याग, ट्राभलिड भन्टिलेटर, नेबुलाईजर सेट, सर्भाइकल कलर, सीपीआर बोर्ड, अक्सिजन मास्क र आपूर्तीको व्यवस्था, अटोमेटेड एक्टर्नल डिफ्राइब्रिलेटर, ओबी किट, स्पिलन्टस, केथेराइजेसन सेट, चेस्ट ड्रेनेज ट्युब, हेमो स्टेटिक सेट सहितको कम्तीमा एक जना तालिम प्राप्त डाक्टर सहितको कम्तीमा २ जना कर्मचारी भएको

(२) धुने उपकरण, ह्वील चेयर, ट्रली, स्टेचर, रेडियो सञ्चार, फोर जी भएको मोबाइल उपकरण समेत भएको,

(३) एम्बुलेन्सको चालक समेत प्राथमिक उपचारको तालिमप्राप्त हुनुपर्ने

“ख” वर्गको एम्बुलेन्समा देहायको सुविधाहरु हुनुपर्नेछ :

(१) स्टेथोस्कोप, रक्तचाप नाप्ने उपकरण, टर्चलाईट, आईभी ड्रिप, क्यानुवल र सिरिन्ज, इसिजी र अक्सिजन मनिटर, इन्ट्रियुसन सेट, एम्बु व्याग, नेबुलाईजर सेट, सर्भाइकल कलर, सीपीआर बोर्ड, अक्सिजन मास्क र आपूर्तीको व्यवस्था, अटोमेटेड एक्टर्नल डिफ्राइब्रिलेटर, ओबी किट, स्पिलन्टस, केथेराइजेसन सेट सहितको कम्तीमा एक जना आकस्मिक उपचार सम्बन्धी तालिम प्राप्त एक जना स्वास्थ्यकर्मी सहितको कम्तीमा २ जना कर्मचारी भएको

(२) धुने उपकरण, ह्वील चेयर, ट्रली, स्टेचर, रेडियो सञ्चार, फोर जी भएको मोबाइल उपकरण समेत भएको,

(३) एम्बुलेन्सको चालक समेत प्राथमिक उपचारको तालिमप्राप्त हुनुपर्ने

“ग” वर्गको एम्बुलेन्समा देहायको सुविधाहरु हुनुपर्नेछ :

(१) प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरु, अक्सिजन सिलिण्डर, स्टेथोस्कोप, चक्रचाप नाप्ने उपकरण, थर्मोमिटर, टर्चलाईट, फलो मिटर, अक्सिजन मास्क र नसामा सुई दिने वा सलाईनको व्यवस्था हुनुपर्नेछ

(२) सैया बनाउन सकिने स्ट्रेचर वा व्हील चेयर आदि

उपरोक्त बर्गीकरण अनुसार एक सय सैया भन्दा बढी सैयाको अस्पतालमा सम्भव भएसम्म “क” वा कम्तिमा “ख” बर्गको एम्बुलेन्स सञ्चालन हुनुपर्नेछ ।

४. स्थानीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन समिति: (१) एम्बुलेन्स सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि देहायबमोजिमको गाउँपालिका स्तरको एक स्थानीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन समिति रहनेछ ।

(क) गाउँपालिकाको अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको कार्यपालिकाको सदस्य	संयोजक
(ख) कार्यपालिकाको दलित वा अल्पसंख्यक सदस्यमध्येबाट एक जना	सदस्य
(ग) कार्यपालिकाको एकजना महिला सदस्य	सदस्य
(घ) सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्ष	सदस्य
(ङ) सम्बन्धित वडाको एकजना महिला वडा सदस्य	सदस्य
(च) गाउँपालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी शाखाको प्रमुख	सदस्य
(छ) एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी भएको संस्थाको प्रमुख	सदस्य
(ज) गाउँपालिकाको आर्थिक शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) स्थानीय स्तरमा सञ्चालित सरकारी वा निजी एम्बुलेन्सहरुले प्रचलित कानूनमा भएको व्यवस्था पालना भए नभएको अनुगमन गरी निर्देशन दिने,

(ख) स्थानीय स्तरमा सरकारी वा निजी एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिका लागि कार्यपालिकामा सिफारिश गर्ने

(ग) स्थानीयस्तरमा एम्बुलेन्स सेवाको शुल्क निर्धारण गर्ने, तोकिएको शुल्कमा सेवा प्रदान गरे नगरेको अनुगमन गर्ने,

(घ) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने एम्बुलेन्स सेवाको लागि एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने वा एम्बुलेन्स सेवा रहने संस्था तोकने

(ङ) चौविसै घण्टा एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाउने

(च) एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनका सम्बन्धमा आईपरेका समस्या समाधान गर्ने

५. एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको कर्तव्य:

(क) प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम शर्तहरुको पालना गरी समितिको समन्वयमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्नुपर्ने ।

(ख) समितिले तोके अनुसारको भाडा लिई सोको बील सेवाग्राहीलाई उपलब्ध गराउने

- (ग) विरामी रहेको ठाउँ वा स्थलबाट अस्पताल वा उपचार स्थलसम्म वा चिकित्सक वा स्वास्थ्य संस्थाले सिफारिश गरे बमोजिम विरामीको बासस्थानसम्म ल्याउने वा पुऱ्याउनको लागि मात्र एम्बुलेन्सको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- (घ) असहाय, गरीब, बेवारिसे तथा सडक दुर्घटनामा परेका व्यक्तिलाई एम्बुलेन्स सेवा निशुल्क प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) कुनैपनि कारणले एम्बुलेन्स सेवा बन्द गर्न वा कसैलाई एम्बुलेन्स सेवाबाट बञ्चित गरिने छैन,
- (च) एम्बुलेन्स सेवा २४ सै घण्टा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ र २४ सै घण्टा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (छ) एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्दा प्राप्त आम्दानी र त्यसको लागि भएको खर्चको लेखा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी पाएको संस्थाले व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।

६. स्थानीय स्तरमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति लिनुपर्ने : (१) अजिरकोट गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सामुदायिक वा निजी क्षेत्रबाट एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्नका लागि तोएिक बमोजिम स्वीकृतिका लागि गाउँपालिकामा प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दर्ता हुन आएमा गाउँपालिकाले उक्त एम्बुलेन्स तोकिएको मापदण्ड बमोजिम भए नभएको एकिन गर्न दफा ४ बमोजिमको स्थानीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन समितिलाई पठाउनेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम लेखी आएमा दफा ४ बमोजिमको समितिले एम्बुलेन्सको प्राविधिक, कानूनी र मापदण्डको परीक्षण गरी एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्न उपयुक्त लागेमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनको अनुमतिको लागि गाउँपालिकामा सिफाशि गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम सिफारिश भई आएमा गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक जाँचबुझ गरी उपयुक्त ठानेमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनको अनुमति दिने निर्णय गर्न सक्नेछ । गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनको अनुमतिपत्र दिन सक्नेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम अनुमति दिदा दफा ७ बमोजिम तोकिएको कुन विन्दुबाट सेवा दिनुपर्ने हो सो खुलाई एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउनुपर्ने स्थल तोकिदिनु पर्नेछ ।

७. एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध हुने स्थल र सेवा शुल्क : (१) गाउँपालिकाले एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्नका लागि कुनै स्वास्थ्य संस्थालाई एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध हुने स्थल तोक्न सक्नेछ । यसरी एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध हुने स्थल गाउँपालिका क्षेत्रभित्र एक वा एक भन्दा बढी हुन सक्नेछन ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध हुने स्थलमा एम्बुलेन्स पार्किङ हुने, चौविसै घण्टा टेलिफोन सम्पर्क हुन सक्ने, एम्बुलेन्स चालक चौविसै घण्टा उपलब्ध हुने,

आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा चौविसै घण्टा उपलब्ध हुने र उचित सुरक्षा व्यवस्था मिलाईएको हुनुपर्नेछ ।

(३) एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गरे वापत गाउँ कार्यपालिकाको स्वीकृतीमा समितिले तोके बमोजिमको सेवा शुल्क लाग्नेछ । एम्बुलेन्स सेवा शुल्क वापत भएको आम्दानी एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्नका खडा गरिएको छुट्टै कोषमा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

८. एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन कोष: (१) गाउँपालिकामा एक एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमको रकमहरु जम्मा हुनेछ ।

(क) एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गरेवापत प्राप्त सेवा शुल्कहरु

(ख) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदानहरु

(ग) दातृ संघसंस्था वा व्यक्तिबाट सहयोग स्वरुप प्राप्त रकमहरु

(घ) अन्य आम्दानीहरु

(३) कोषको सञ्चालन दफा ४ बमोजिमको समितिको संयोजक र सदस्य सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ । उक्त कोषको आय व्ययको लेखा राख्ने दायित्व समितिको हुनेछ र वार्षिक रुपमा गाउँपालिकाले तोके बमोजिम लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

९. एम्बुलेन्स चालकको नियुक्ती : (१) एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालक समितिले चालकको नियुक्ति सेवा करारका आधारमा गर्नेछ ।

(२) एम्बुलेन्स चालक देहायबमोजिम योग्यता भएको हुनुपर्नेछ ।

(क) नेपाली नागरिक भएको,

(ख) सवारी चालक अनुमतिपत्र लिएको,

(ग) कम्तिमा २४ बर्ष उमेर पुरा भई ५० बर्ष उमेर ननाघेको,

(घ) आकस्मिक प्राथमिक उपचारको तालिम प्राप्त गरेको ।

(३) एम्बुलेन्स चालकको सेवा करार प्रत्येक आर्थिक बर्ष अनुसार समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(४) एम्बुलेन्स चालकको पारिश्रमिक समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

१०. एम्बुलेन्स चालकले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता: एम्बुलेन्स चालकले देहायका आचारसंहिताहरु पालन गर्नुपर्नेछ ।

(क) अजिरकोट गाउँपालिकामा एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ लाई पूर्ण रुपमा पालन गर्नुपर्नेछ ।

- (ख) आफ्नो पेशागत भूमिका निर्वाह गर्ने क्रममा इमान्दारिता र विश्वसनीयतालाई कायम गर्दै आफ्नो पेशाको मान मर्यादा खलल पुग्ने कुनै काम गर्न पाईनेछैन ।
- (ग) मादक पदार्थ सेवन गरी एम्बुलेन्स चलाउन नहुने ।
- (घ) विरामी ओसार पसार गर्ने क्रममा विरामीको बारेमा पर्याप्त जानकारी लिई उपचार सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) विरामीसँग नम्र र सेवाभाव प्रकट गर्नुपर्ने र विरामीलाई विच बाटोमा छोड्न नहुने ।
- (च) दैनिक सेवा शुल्क वापत उठेको रकम समितिले तोकेको बैंक खातामा बढिमा १ हप्ता भित्र जम्मा गरी सोको बैंक भौचर समितिलाई पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (च) आफ्नो कामको सिलसिलामा जानकारी भएका कुनै पनि सूचना गोप्य राख्नुपर्ने तथा विरामीबाट पाएको गोप्य जानकारी कुनै तेश्रो पक्षलाई बताउन नहुने । तर कानूनी र पेशागत दायित्व निर्वाह गर्न वा विरामीको सेवामा आवश्यक परेमा त्यस्तो सूचनाको बारेमा जानकारी दिनुपर्नेछ ।
- (छ) प्रचलित कानूनको पालना गर्नुपर्नेछ ।
- (ज) सेवाग्राहीबाट प्राप्त तोकिए बमोजिमको एम्बुलेन्स सेवा शुल्क वापतको रकम बुझिलिदा अनिवार्य रूपमा नगदी रसिद प्रदान गर्नुपर्नेछ । रसिद समाप्त भएपछि अर्धकट्टी अनुसारको सबै प्राप्त सेवा शुल्कको कूल जोड जम्मा गरेको नगद वा बैंक भौचरको हिसाब बुझाए पछि मात्रै अर्को ठेली नगदी रसिद दिईनेछ ।
- (झ) एम्बुलेन्स चालकले स्थानीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन समितिका संयोजक समक्ष अनुसूची १ बमोजिमको लिखित सपथ गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची १

(दफा १० को खण्ड (भ) सँग सम्बन्धित)

एम्बुलेन्स चालकको सपथ

म एम्बुलेन्स नं. ....को चालक ..... निवासी .....ले उल्लेखित आचार संहिता अध्ययन तथा पालना गर्नेछु । अजिरकोट गाउँपालिका, गोरखा, अजिरकोट गाउँपालिकाको स्थानीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन समिति र सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीको मातहतमा रहेको एम्बुलेन्स चलाउँदा मैले यो आचार संहिता पूर्ण रुपमा पालना गर्नेछु, मेरा कारणले कही कतै हानी नोक्सानी भएमा विगो बमोजिम बुझाउनेछु र सेवाग्राहीसँग मानवीय र सेवा भावले व्यवहार गरी सेवाग्राहीको सम्मानपूर्वक आधारभूत स्वास्थ्य सेवा पाउने अधिकारको सम्मान गर्दै स्वास्थ्य प्रति संवेदनशील रही कार्य गर्नेछु भनि तपशिलको पदाधिकारीको रोहबरमा यो सपथ लिई सहिछाप गरेको छु ।

चालकको

दस्तखत :

नामथर :

नागरिकता नं./जिल्ला:

सवारी चालक अनुमतिपत्र नं.

ठेगाना :

मिति :

रोहबरमा प्रमाणित गर्ने व्यक्ति

दस्तखत :

नामथर :

पद :

मिति :

कार्यालयको छाप :